

GIBANJE KA-
NADSKIH ŽE-
LEZNIČARJEV

Delavci v kanadskih spalnih vozovih se pogajajo za znižanje delavnika. — Organizirajo se tudi delavci, ki opravljajo hišno delo na železniških postajah. — Zasluzek je pod živiljsko mero.

New York, N. Y. (F. P.) — Železničarji, ki opravljajo delo v spalnih in obedovalnih vozovih in so nastavljeni na kanadski narodni železnici v Winnipegu, se pogajajo za 48 ur dela v tednu in povišanje meze. Margaret S. Gould, prelovalka in agitatorica za Kanadsko bratovščino železniških uslužbencev, je študirala živiljske stroške, na podlagi katerih slone argumenti za unijske zahteve.

Gdina Gould je obiskala Federalizirani tisk v New Yorku in je poročala o kanadski neodvisni industrijski uniji železniških delavcev.

Železniški pisarji, postajni uslužbenci in kurilni delavci so pridobili za štiri cente in pol na uro povišanja meze. To je skoraj devet dolarjev povišanja meze na mesec. Ta skupina zasluži povprečno po 112 dolarjev mesečno in ta približek se pri tako majhni mezi pozna. Vsi člani, ki pripadajo k bratovščini razen delavcev, ki delajo v obedovalnih in spalnih vozovih, delajo po osem ur dnevno.

Bratovščina ima 18,000 članov, med katerimi so tudi kotlarski delavci in delavci, ki so nastavljeni pri departmentu za vzdrževanje železnic. Natakariji in kuharji obedovalnih voz, spretniki spalnih voz in postrešniki, belopoltni in zamorski delavci so člani bratovščine. Kanadska narodna železnica namena Pullmanove vozove, a v vozovih delajo njeni lastni uslužbenci.

Kanadski živiljski stroški so preračunjeni na podlagi 29 produktov, ki jih je porabil delavski departament Združenih držav leta 1908 pri svojih štatičnih proračunih za določitev živiljenjakeh stroškov. Ta ocena dovolj stroške za premož in stanovanje, ne dovolj jih pa za obleko, zdravniško pomoč, vozno po cestnih železnicah in razvedrilo. Taka statistika se vporablja, da se zavajajo delavci, da mislijo, da njih meza krije živiljske stroške.

Delavska sovražnika
odšla k veliki armadi

Umrla sta pretečenega tedna. — Delavstvo ne žaluje prav nič za njima.

New York, N. Y. — V minulem tednu sta umrla dva delavska sovražnika. Nič več ne bo dala šikanirala delavcev, še manj pa tlačila delavce v stare suženjske razmere.

Prvi je šerif Nimmo, ki je ob času stavke tekstilnih delavcev v Passaicu prišel na glas, ko je prečital "zakon o nemirih" in proglasil vojno stanje za okraj Bergen.

Drugi je H. B. Swoop, premožniški podjetnik. Bil je med prvimi premožniškimi podjetniki v centralni Pennsylvaniji, ki je prelomil jacksonvillsko mezdno pogodbo, sklenjeno z rudarsko organizacijo. Mestece Madera se je izpremenilo v gnezdo pobojnikov, v katerem so imeli besede le pobojniki, v službi podjetništva. Stavka v tem mestecu še traja in pobojniki nosijo še pokonci glave, kot edini gospodarji mesta.

Swoopovo rudarsko mesto je imelo svoj lasten denar. V njegovih prodajalnah so prejeli kot denar kovinske ploščice, ki so podobne dolarju, poldolarju in desetnicam.

Polet iz New
Yorka v Berlin!

Clarence Chamberlin in njegov sopotnik, milijonar Charles A. Levine, sta zapustila New York v soboto zjutraj ob šestih in dospela v Paderborn, 200 milj vzhodno od Berlina, v ponedeljek zjutraj ob treh. V gosti megli nad Nemčijo nista mogla najti Berlina; krožila sta toliko časa, da je zmanjkalo gazolina. Polet je trajal 44 ur in pol. Chamberlin je hotel posekati Lindbergha in to je dosegel.

Berlin, 6. junija, 9 a. m., evropski čas. — Ameriško letalo "Columbia" se je spustilo na tla v Paderbornu na Westfalskem 200 milj vzhodno od Berlina. Chamberlin in njegov pasazir Levine sta dokončala polet brez vsake neizgode; strašno sta utrujena, toda dobre volje. Gosta megla, ki je pokrivala Nemčijo vso noč, je bila kriva, da "Columbia" ni mogla najti Berlina. Chamberlin je krožil toliko časa v megli sem in tja, dokler mu ni zmanjkalo gazolina, na kar se je spustil na tla. Polet je trajal 44 ur in pol.

60,000 oseb je čakalo v Berlinu na letalca skoraj vso noč na prostem letališču Tempelhof. "Columbia" je imela priti sem ob šestih zjutraj, ko pa je ni bilo ob napovedani uri, je bilo takoj jasno, da sta Američana zgrešila pot v megli. Kakšna pol ducata nemških aeroplanov je šlo v zrak — iskat Chamberlina. Ob štirih zjutraj je prišla vest iz Dortmund, da je bila "Columbia" tamkaj. Letalo je šlo zelo nizko in slišati je bilo klic iz zraka: "V Berlin, v Berlin!"

New York, 4. jun. — Clarence D. Chamberlin je danes zjutraj ob šestih odletel čez Atlantik. Njegov cilj je Berlin. Chamberlin ima tovariša. Charles A. Levine, direktor Columbia Air korporacije, ki je milijonar lastnik monopla "Columbia", katerega pilotira Chamberlin, je odšel z njim.

Chamberlin je dejal, da pojde po Lindberghovi, zračni črti do Irske, potem pa zavije v severno smer proti Berlinu. Daljava od New Yorka do Berlina po tej črti znaša približno 3900 milj.

Chamberlin in Levine sta zvela s seboj dovolj gazolina za 4500 milj. Letalo "Columbia" je tudi opremljeno s čolnom za vsak slučaj neizgode nad morjem. Za prigrizek sta zvela šest oranž, dve termosteklenici, na-

polnjeni s kokošjo juho, eno steklenico vroče kave, deset kokašjih vložk na rženem kruhu in dve galoni vode.

Letalo ima z letalcema in vsem tovorom vred 5450 funtov teže. Lindberghovo letalo je tehtalo 5150. Polet se vrši pod avspicijami trgovske zbornice v Brooklynu. Monoplan (enokrillnik) "Columbia" je izdelan po modelu, ki ga je naredil G. M. Bellanca.

Chamberlin, ki je star 33 let in oženjen, se je zadnji mesec pripravil za polet v Pariz, pa ga je Lindbergh prehitel. Ker bi bil zdaj polet v Pariz brez pomena, se je namenil iti v Berlin. Svoj sklep je naznanil šele par ur pred poletom. V petek zvečer ob enajstih ni še nihče vedel nič gotovega o poletu.

Nagrade v tem poletu ni nobene. Chamberlin je poletel v Evropo z ednim namenom, da poseka Lindberghov rekord. Stroške trpi Levine.

Pariz, 4. jun. — Chas. A. Lindbergh je danes zjutraj zapustil Pariz po zraku in poletel v Cherbourg, kjer se ukrca na Ameriško križarko "Memphis", katerega komandant je Velika množica ljudstva na letališču Le Bourget je prisostvovala njegovemu odhodu. Lindbergh se je poslovil od Pariza s performiranjem urnih krogov nad mestom preden je izginil proti zapadu.

New York, 5. jun. — Po brzotvornih vesteh iz Londona je "Columbia" srečno preletela ocean ob dveh popoldne v nedeljo. Ob treh so jo videli v Lands Endu, ob štirih pa v Plymouthu na Angleškem. Ob sedmih zvečer (evropski čas) je bil Chamberlin nad Normandijo v Franciji in okrog osme ure je zavil preko Belgije. Zadnji ka-
bogram iz Ostenda je sporočil, da je "Columbia" že nad Nemčijo.

Ameriški diplomat v Egi-
ptu raztogotil Angleže

Ob svojem odhodu je pohvalil egiptovske nacionaliste in njihovo politiko.

Kairo, Egipt, 4. jun. — Dr. Morton Howell, ki je bil pet let ameriški poslanik v Egiptu in zdaj odhaja domov v pokoj, je večerj v svojem poslovnem govoru pred egiptovskimi političnimi voditelji izrekel besede, ki so zelo okorajžile Egiptčane in zelo razkačile angleške oblastnike. Med angleško vlado in Egiptom so zadnje čase izbruhnile nove napetosti radi vprašanja kontrole nad egiptovsko armado. Anglija zahteva, da kontrola mora ostati v njenih rokah, kar je zunanji minister Chamberlain jasno povedal zadnji teden v parlamentu.

Dr. Howell je pa povedal nekaj, kar direktno pobija Chamberlainove besede. Dotim je Chamberlain rekel, da Egiptčani še niso pokazali sposobnosti, da bi sami prevzeli odgovornost za varstvo tujezemskih interesov, je ameriški poslanik dejal, da se je v petih letih svojega bivanja v Egiptu prepričal, da so Egiptčani popolnoma pošteno in pram tujcem in dovolj sposobni za samovlado. Obenem je pohvalil bivšega premijerja in vodite-

Fašisti ne smejo več
paradirati

Policijska prepovedala nadaljnje črnotrajne pohode v New Yorku.

New York. — Policijski komisar Warren je v petek prepovedal parado 5000 italijanskim fašistom, ki je bila napovedana za nedeljo. Obenem je odredil, da parade kulkusov, fašistov in drugih organizacij, ki lahko izkazuje nemire, se ne bodo smele več vršiti. Na spominjaki praznik je fašistovska parada provocirala izgrede, v katerih sta bila dva fašista ubita.

Letalo, ki je iskalo Nungesserja,
izgubljeno.

Quebec, 4. jun. — Letalo z dvema Kanadčanoma, ki je odšlo zadnji sredo nad morje v Zali-vu sv. Lovrenca z namenom, da morda najde kakšno sled za izgubljenim francoskim letalcem Nungesserjem in Colijem, se do danes še ni vrnilo.

Ija nacionalistov Zagloula pašo in njegovo kranko. Howellov govor je naredil veliko senzacijo v tukajšnjih angleških krogih. Pričakuje se, da bodo Angleži zahtevali pojasnila v Washingtonu.

QUEENSLANDSKI
DELAVCI IN
SOCIALIZEM

Korak za korakom grade iz kapitalistične države socialistično.

Washington, D. C. (F. P.) — Kako organizirano delavstvo v državi Queensland, Avstralija, gradi korak za korakom s svojim orodjem vodo delavske stranke socialistično državo, bi povedal Federaliziranemu tisku John C. Valentine, član avstralske industrijske delegacije, ki se zdaj mudi v Združenih državah. To delegacijo je poslal v Ameriko Bruce, ministrski predsednik avstralske zvezne vlade. Bruce upa, da bo delegacija dokazala, da delavci prejemajo v kapitalistični Ameriki višje meze la da bo na ta način lahko prizadjal hud udarec industrijski in politični solidarnosti avstralskega delavstva.

Valentine se ni hotel razgovarjati o očiščnem poročilu delegacije, rad pa je govoril o uspehih delavske stranke v Queenslandu. Valentine je tajnik organizacije železniških strojevodij, je predsednik Delavskega strokovnega sveta v Brisbane, v glavnem mestu, vrh tega je še član eksekutivne stranke, ki je popolnoma samostojna organizacija delavcev, v katero pišejo strokovno organizirani delavci svoje prispevke.

"V sedlu smo v Queenslandu skozi dvajset let," je menil Valentine. "Najmanjšega znamenja ni, da nas vržejo iz njega. Queensland je danes edina država, ki več eksportira, kot importira. Veliko bolj procvita, kot katera druga država. Izobrazba in poduk od ljudske šole do univerze sta prosta. Postavno je določenih 44 ur dela za delavce in delavke. Mezda težav in nelagodij delavcev se je povišala od leta 1914 za 110 odstotkov, medtem ko so živiljski stroški narasli samo za 60 odstotkov. Naše državno zavarovanje proti brezposelnosti je uspeh. Ravnotako je uspešno naše zavarovanje za posmrtnino, proti ognju in požarom. Privatne zavarovalne družbe so bile prisiljene znižati svoje premije, da lahko konkurirajo z našimi prispevki. Ustanovili smo fin sistem za pomoč materam v divjini in z zakonom smo preskrbeli, da si lahko vsak delavec lahko izbere stavbišče za svoj dom, da si izposodi denar na obroke za hišo, ki jo gradi država za njega. Za stavbišče on prejme trajni najemniški list. Odpravili smo špekulacijo s stavbišči."

Valentine je razložil, da se je vse to priborilo s pomočjo delavske stranke in da so bile zakonske predloge predložene od delavske stranke. Kandidate delavske stranke najprvo volijo člani delavske stranke s splošnim glasovanjem. Vsak kandidat mora biti najmanj tri leta reden član delavske stranke. Če so kandidati izvoljeni, tedaj jih članstvo stranke podpira z vsemi svojimi močmi. Vsak član sedanje delavske vlade je izšel iz delavskih vrst. Prejdeni ministrski predsednik Theodor je član delavske industrijske unije, kot je sedanji ministrski predsednik McCormack. Ko je delavska stranka prišla do spoznanja, da je višja zbornica zavora napredu, jo je odstranila. In ko je proti delavski stranki vstala organizirana opozicija privatnih korporacij, je delavska stranka pričela podpirati železnice, brozjavne naprave in druge splošne službe.

Bluefield, W. Va. — Pri eksploziji v premožovni Warrior v Waru, W. Va., dne 3. junija so bili trije rudarji ubiti.

Dennis, bivši nikarag-
viški konzul, resigniral

Iz objubljenih preiskave ne bo nič. — Edino kongres lahko še pripomore do preiskave.

Washington, D. C. — Lawrence Dennis, bivši nikaragviški konzul, je podal resignacijo v ameriški službi za tujezemake po tisku. Postal bo biziarni v New Yorku in pravi, da bo več zaslužil v privatnem življenju.

Tajnik Kellogg je naznanil dispoziicijo škandala, katerega je povzročil Dennis pred nekaj meseci s svojim pismom, v katerem je rekel, da je prejel oficijelnega favoriziranja, in pravi, da je ta dogodek zaključil. On ne bo preiskal zadeve, dasi-ravno je podtajnik Grew objubil preiskavo, ko je članikarski poročevalec iz Nikaragve objavil Dennisove obtožbe.

Lindberghov sprejem
je politična igra

Demokratična stranka se pripravlja za protest, ki napelje vodo na njen mlin. — Republikanska stranka pa hoče Lindbergha za se.

Washington, D. C. — Ko se je mladi Lindbergh spustil s tal v zrak, še misli ni na to, da ga bodo političarji porabili v reklamne svrhe. Če bi Lindbergh ponesrečil na drznem poletu, bi ga listi nekaj časa omenjali in na to bi vse vtihihlo. Ampak Lindbergh je dospel na cilj, in zdaj mu prirejajo ovacije ne samo evropska ljudstva in kronani vladarji, ampak ameriški političarji ga hočejo vsak po svoje izrabiti za svojo reklamo.

Vodilni demokratje zdaj očetajo, da se hoče napraviti iz sprejema mladega Lindbergha pri njegovem povratku iz Evro-

pe politična igra. Oni izjavljajo, da Coolidge ni imel v načrtu, da se Lindbergh pripelje z ladjo po reki Potomac do Washingtona, dokler ni prišel na sled, da v New Yorku pozdravi junaka, ki ga slavi ves svet, governor Al. Smith. Demokratični političarji nadaljujejo, da se je nato šele Coolidge odločil, da izloči iz sprejema Al. Smitha, ki se poganja za predsedniško kandidacijo demokratične stranke. Tako je naročil, da pripeljejo Lindbergha iz Francije do virginjskih rtov in gorl po reki Potomac do Washingtona.

Newyorški demokratje se pripravljajo na glasen protest, ki naj bi pomagal Smithu in škodil Coolidge. Tako se zdaj poganjata obe stranki za sprejem Lindbergha ne zaradi njegovega čina, ampak da njima služi za reklamo.

Dennis, bivši nikarag-
viški konzul, resigniral

Iz objubljenih preiskave ne bo nič. — Edino kongres lahko še pripomore do preiskave.

Washington, D. C. — Lawrence Dennis, bivši nikaragviški konzul, je podal resignacijo v ameriški službi za tujezemake po tisku. Postal bo biziarni v New Yorku in pravi, da bo več zaslužil v privatnem življenju.

Tajnik Kellogg je naznanil dispoziicijo škandala, katerega je povzročil Dennis pred nekaj meseci s svojim pismom, v katerem je rekel, da je prejel oficijelnega favoriziranja, in pravi, da je ta dogodek zaključil. On ne bo preiskal zadeve, dasi-ravno je podtajnik Grew objubil preiskavo, ko je članikarski poročevalec iz Nikaragve objavil Dennisove obtožbe.

Dennis je tožil, da se konzularni uradniki drže na nevarnih mestih v pasu komarjev in drugih otežkočenih krajih, medtem ko se mladi ljudje, ki imajo denar in socialno podporo, pošiljajo v evropska glavna mesta, da žive udobno in brezdelno življenje v čajnicah. Dennis in drugi konzuli, ki ne dovolijo objaviti svojih imen, so te vrste diplomatov naslikali, da suženjsko posnemajo britske navade in običaje v govoru in obliki, so zelo lakomni visokih plač, a ne ljubijo dela.

Ko je časopisje citiralo Dennisovo pismo, je podtajnik Grew v odsotnosti Kellogga podal kratko izjavo, v kateri je dejal, da je Dennisovo pismo vsebovalo veliko priporočil, katere bo departament rad uvaževal in podvel korake radi njih, ako je mogoče.

Zdaj je pa Dennis postal biziarni. Kriza za ljudi, ki žele napraviti kariero v diplomatični službi je končana, dokler se kongresu ne bo zdelo vredno preiskati obtožbe proti oligarhiji v departmentu, ki se ne ozira na Rogersovo postavko ki določa za uradnike v diplomatični in konzularni službi enake pravice z ozirom na plačo in avanzn.

Urednik "Daily Workerja" v
zaporu.

New York. — William F. Dunn, glavni urednik komunističnega dnevnika "The Daily Worker," je bil 3. t. m. obsojen na 30 dni zavora in organizacija, ki izdaja list, mora plačati \$500 kazni radi objavljenja neke pesmi z naslovom "America", katero sodnik smatra za "umazano" in strašno žaljivo.

Trije rudarji ubiti.

Bluefield, W. Va. — Pri eksploziji v premožovni Warrior v Waru, W. Va., dne 3. junija so bili trije rudarji ubiti.

Prolom med Jugoslavijo
in Albanijo

Albanaki diktator Zogu bej taj, da je aretirani tolač namene pri jugoslovanskem poslanstvu.

Beograd, Jugoslavija, 5. jun. — Diplomatični odnosi med Jugoslavijo in Albanijo so bili pretrgani snoti. To se domnava iz zanesljivih virov. Jugoslovanski poslanik je zapustil Tirano s vsem svojim štabom in se odpeljal v Brač, odkoder pojde s parnikom v Split. Albanaska vlada se ni pokorila ultimatu in ni izpustila aretirane tolača Vuka Gjuraškovića.

(Prejansa vest, datirana v soboto, se je glasila ravno narobe, da je Albanija izpustila Gjuraškovića iz zavora in s tem je bil konflikt poravnani.)

Rim, 4. jun. — Mussolinijeva vlada ni še rekla ničesar glede novega konflikta med Albanijo in Jugoslavijo. Vladni krogi trodovratno molče o tej stvari in tudi fašistovski listi so bili večeraj sumljivo rezervirani.

Oficijelna italijanska časnikarska agentura Stefani je objavila uradni komunikacije albanske vlade, ki se glasi:

"Poročila v tujezemskih listih, da je albanska vlada dala aretirati tolača jugoslovanskega poslanstva v Tirani, ko so bili pri njem najdeni dokumentarni dokazi, da je kriv špijonaže, so brez podlage in fantastična. Politični tribunal je dal aretirati albanskega podanika Vuka Gjuraškovića iz Drača, da se prepriča o njegovih aktivnostih, toda ta Gjurašković nima nobene zveze z jugoslovanskim poslanstvom. Poročilo, da so srbski komitaji napadli albansko postojanko blizu meje, je tudi neresnično."

Dunaj, 4. jun. — Napetost med Jugoslavijo in Albanijo je spet postala akutna, ko so Albanci pred nekaj dnevi aretirali jugoslovanskega diplomatičnega tolača Gjuraškovića v Tirani na obtožbo, da je vohun. Aretrani je bil v Draču. Albanci pravijo, da je Gjurašković albanski državljani in nima nobene službe pri jugoslovanskem poslanstvu.

V Beogradu pa pravijo, da je Vuk Gjurašković jugoslovanski oficijelni tolač in jugoslovanski poslanik v Tirani je dobil navodila, da odpotuje domov po preteku štirindvajsetih ur, če ne bo v tem času Gjurašković izpuščen iz zavora.

18 romarjev utonilo.

Kairo, 4. jun. — Čoln na Nilu, v katerem so bili romarji, ki so šli na božjo pot k devici Mariji na bližnji hrib Samalout, se je večerj v koliziji z drugo ladjo prevrnil in 18 romarjev je utonilo.

JAPONCI OB-
TOŽENI INTER-
VENČNE VOJNE

Hankovska vlada poslala ostro protentno noto radi pošiljanja čet v pekingsko okrožje.

Peking, 4. jun. — Radikalna hankovska vlada je danes naslovila na Japonako ostro protentno noto radi odpečavanja vojaških čet v Peking, Tientsin in Taingtav. Japonaka vlada je v notu obtožena, da je zdaj ona prevzela vodstvo intervencije na Kitajskem. Indirektno je protest naperjen tudi proti drugim velešilam, ki trpajo severnokitajski pristanišna mesta s vojaštvom.

Angleško poslanstvo v Pekingu je obvestilo vse britske naseljenice, ki bivajo v Pekingu zunanji poslanikiškega obzidja, da naj takoj pošljejo svoje žene in otroke iz mesta, sami pa naj bodo pripravljeni vsak hip za od-potovanje.

Angleški diplomati pričakujejo, da pridejo revolucionarji v Peking veliko prej kakor so pričakovali pred nekaj dnevi. Cangtsolinova armada južno od Pekinga je v popolnem razsulu. Kajlekovete so že invadirale provinco Santung, Feng in hankovi pa naglo prodirajo od juga in severozapada.

Sovjetski diplomati
zapustili London

Prijateljske demonstracije angleških delavcev na pomolu. Delavski poslanci obsuli Ruso s rožami in dobili v zameno poljube.

London, 4. jun. — Sovjetska diplomatska misija je večerj zapustila London. Skrbnik poslov Rosengolz, predsednik trgovske delegacije Kineuk in drugi uradniki s svojimi družinami in nameščenci vred so se odpeljali s parnikom v Nemčijo. Na pomolu so bile prave demonstracije. Več tisoč angleških komunistov in simpatistov je bilo zbranih tam in v slovo so peli "Rdečo zastavo." Več oddelkov policije je bilo na mestu, a demonstracije so bile mirne in policija ni imela nobenega opravka.

V množici, ki se je poslovila od sovjetskih diplomatov, so bili tudi delavski poslanci Arthur Handerson, George Lansbury in Saklatvala, dalje Funkhau, kitajski delavski kandidat za poslanca v Holbornu, in George Hicks, predsednik Kongresa strokovnih unij. Rusi so dobili velike šopke rož za odhodnice, sovjetski svetovalec Majski pa je v zadnjem momentu poljubil Lansburyja in Hicksa na lice.

Moskva, 4. jun. — Angleška diplomatska misija, na čelu katere je Sir R. M. Hodgson, je večerj odpotovala iz Moskve domov. Sovjeti so dali Angležem dobro začetno do meje, toda kakih sovražnih, še manj pa prijateljskih demonstracij ni bilo.

Električna vozova zmečkala
avto in dva moža.

Chicago. — Nesreče z avti so na dnevnem redu, toda v petek je bila neizgoda posebne vrste. Dva delavca, ki sta se vračala z dela v avtu, sta prišla na tiru cestne železnice na Halsted st. in Fullerton ave. med dve električni kari, ki sta avto popolnoma strla. Oba sta bila na mestu mrtva.

Chamberlain, angleški zunanji
minister, pobit.

London, 4. jun. — Austen Chamberlain, zunanji minister, je bil večerj lahko ranjen na glavi, ko je njegov sofer zavozil avto v signalni stebel ob cestni.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago in Cileiro \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece; in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oklepaju n. pr. (May 31-1927) poleg vsakega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

KAJ PA VI DVA — DELAVEC IN FARMAR?

Nihče ne more trditi, da je v bibliji zapisano, da je bog dejal, ko je ustvaril nebo in zemljo in vse, kar leze in hodi po nji, da je naravno olje, ki je v zemlji, lastnina gotovega človeka ali gotove skupine ljudi, ki se bodo rodili toliko in toliko tisoč let po stvarjenju sveta. Vzlic temu se pa lahko dandanes prepričamo, da žive ljudje, ki pravijo in trdijo, da je olje njih lastnina, ne po božjih postayah, ampak po postavah, ki so jih naredili ljudje.

Tu je n. pr. Rockefellerjeva Standard Oil družba, ki se deli v več Standard Oil družb, v resnici so pa odločujoči lastniki teh družb eni in tisti ljudje. Tvrdka Forzheim & Co. poroča, da je družina, ki se imenuje Standard Oil, razdelila med seboj za leto 1926 v dividendah čedno vsoto \$200,519,594. Te dividende so za \$47,000,000 ali trideset odstotkov višje, kot so bile v letu 1925, ali trikrat tako velike, kot so bile v letu 1914. Od leta 1911 pa do vstevšega leta 1926 je Standard Oil izplačala v dividendah in gotovini eno milijardo osem sto šest in dvajset milijonov devet sto sedem in šestdeset tisoč sto osem in šestdeset dolarjev.

Kakšne so pa vaine dividende — delavec in farmar, ki se vozita v fordki? Kakšne so dividende tvoje — delavec, ki si delal v podjetjih družine Standard Oil? Ali so tudi tako visoke? Kakšne so tvoje dividende — farmar, ki si kupoval gazolin ali petrolej, da si imel kurivo za svoj traktor, s katerim si obdeloval svoje polje, da je rodilo? Prejela nista nobenih dividend od naravnega olja, o katerem ni zapisano v bibliji, da bo nekega dne lastnina družine, ki ji bo ime Standard Oil, in o katerem do danes še niso učenjaki dognali, da ga je narava v svojih velikih retortah v tisoč in tisočletnem procesu producirala samo zaradi tega, da postane nekega dne lastnina družine, ki se bo pisala Standard Oil.

Delavec, farmar, to še ni vsa povest o dividendah. Od leta 1911 niso delili dividende v gotovini, ampak delili so jih tudi v delnicah. V delnicah si je pa družina Standard Oil od omenjenega leta pa do leta 1926 razdelila pol-drugo milijardo dolarjev, tako da je družina Standard Oil od leta 1911 pa do vstevšega leta 1926 razdelila med ožje in najbolj ožje sorodnike te družine, ki so Rockefellerji, Pratti in Melloni, tri milijarde tri sto milijonov dolarjev, ker je bila ta družina leta 1926 v resnici vredna le tri sto milijonov dolarjev.

Ako bi bilo naravno olje lastnina ameriškega ljudstva in če bi se razdelili med vse prebivalce po zadnjem štetju v Združenih državah dohodki ene same družbe, ki se peča s produkcijo in distribucijo naravnega olja, tedaj bi na vsakega prebivalca — otroka ali starčka — odpadlo okoli tri sto dolarjev.

Ampak danes imamo uveden kapitalistični gospodarski sistem, in človeška družba se ne ozira nato, da v bibliji ni nikjer zapisano, da je bog rekel, ko je ustvaril nebo in zemljo, da je v zemljo dal tudi olje, ki bo nekega dne lastnina družine, ki se bo imenovala Standard Oil; ravnotako ne na dejstvo, da niso učenjaki še nikdar odkrili in učili, da je narava zaradi tega producirala naravno olje v svojih velikih retortah v tisoč in tisočletnem procesu, da to olje postane nekega dne lastnina družine, ki se bo pisala Standard Oil.

Za to pa delavec in farmar lahko spoznata, da človeška družba, ki je sprejela za svojo gospodarsko podlago kapitalistični način blagovne produkcije in distribucije, ni krščanska, ne znanstvena ali kulturna. Kapitalistična človeška družba je delo ljudi, ki niso krščanski, ne kulturni in ne znanstveni, ampak tiče še globoko v barbarizmu, ker malika — lastnino veliko bolj spoštujejo, kot pa človeka — krono stvarjenja ali pa najvišje bitje na svetu.

In dokler bo uveden v človeški družbi za podlago gospodarstva kapitalistični način blagovne produkcije in distribucije, toliko časa ne bodeta delavec in farmar imela pravice do sadov, ki jih prinaša njuno delo.

SLIKE IZ NASELBIN

Iz Kansas Cityja.

Kansas City, Kans. — Nas delavce najbolj zanimajo delavske razmere, zatoraj naj bodo one na prvem mestu in te so zelo žalostne pod to Kuličevu prosperiteto.

Ob času vojne so zahtevali "work or fight," sedaj se pa glasi "fight for work."

In če ga dobiš, se moraš šteti srečnim in to kot prosti delavec — 35c na uro.

Ali kako si moremo pomagati, ker je med nami delavci še premnogo alepecv in tistih, ki pričakujejo po smrti lepe gradove na bulvardih.

Tukaj v naši naselbini so zgradili naši Slovenci veliko novo mošejo in zraven pa veliko moderno palačo za gospoda in njegove kuharice. Oni sami pa s svojo rodbino živijo v bornih kočicah. Zadnjo nedeljo so imeli veliko proslavo in ponos njihove nove mošeje in ob tej priliki sta nastopila dva člana kot govornika. Eden teh je šel tak daleč v starodavne čase, da je zažugal, da gorje tistemu od padniku, ki bi nameraval zadržati njih napredek ali ovirati njih krščansko delo.

Saj mi jih ne napadamo, niti jih ne oviramo v njihovem fanizmu, nego jih pomilujemo ker so pomilovanja vredni.

Društvo "Bodočnost" S. N. P. J. pa kljub vsem tem, ki so pomilovanja vredni, vseeno napreduje. Dne 22. maja je priredilo zabavo, katera je dobro uspela. Dramski zbor "Svoboda" je vpriporil dve igr: in mora se reči, da je kos svoj nalogi. Kvartet na tamburice je bil izvrsten.

Na tem mestu izrekam hval v imenu društva Rudolfu Hrzenjaku in miss Hrzenjak, njegovi hčeri, ker imata v resnici sposobnost nastopiti na odru.

Hvala gre tudi Antoinetti Spaček za njeno deklamacijsko bilo je povoljna.

Mladi tamburaši so bili tudi kos svoji nalogi, ker je bilo videti, da se je vse vrtelo, staro in mlado.

Ne smem tudi pozabiti in se zahvaliti, da so nas obiskali rojaki iz južnega Kansasa mr. in mrs. Merkovich iz Frontenaca, mr. John Dobravec iz Franklin in mr. in mrs. Pirnat tudi iz Franklin, Kans.

Omenjeni rojaki so se mudili iz zdravstvenih ozirv in kopališču Exscler Spring, Mo. Na potu grede so se ustavili in obiskali svoje rojake in znance tukaj v Kansas Cityju, to je na zabavi.

Toraj zahvaljujem se vsem vdeležencem in priporočamo se za v bodoče.

Pozdravljam zavedne delavce. — Rihard Spaček, predsednik društva.

Naš piknik.

Gray, Pa. — Delavskih razmer ne bom opisoval, ker so zanič. Konstantiram samo, da se je mr. Green, predsednik A. F. of L. zmotil, ko je rekel, da petdnevnik pride v industriji, ker mi rudarji imamo tridnevnik in dvodnevnik. Vreme je tudi še mrzlo in v jutro imamo še alono, mislim, da letos bo zopet 13 mesecev zima. Kljub vsem tem neprimlikam se je društvo "Nanos" št. 310 S. N. P. J. odločilo, da praznuje letos 3. julija desetletnico svojega obstanka, ter priredi na ta dan piknik, na katerega vabimo vse člane in članice od društev S. N. P. J. iz Acoste, Rockwooda, Hysota in drugod, kot iz Johnstowna in sploh iz Cambria Co.

Ker bo piknik v nedeljo, in v pondeljek je praznik neodvisnosti, bratje in sestre, kot tudi drugi rojaki, vsi na ta dan na Gray, da se še nekrat vali poveslimo; tudi bomo imeli priliko zvedeti vse delovanje S. N. P. J. od njenega početka do danes od govornika, ki ga društvo najme v ta namen.

Prosim tudi vsa gori omenjena društva, da bi ne prirejala piknika na ta dan, ako bi slučajno katero društvo priredilo kaj enakega pozneje, sme računati na našo pomoč in udeležbo.

Piknik se začne takoj popoldne. Prosim tudi vsa cenjena društva, da nam sporoče, ako

Človek — zmagovalec v zračnem oceanu

O razvoju zrakoplovov in aeroplanov.

Eno najmodernejših prevoznih sredstev, osebnih in tovarnih, so dandanes aeroplani, v manjši meri zrakoplovi. V Franciji, Nemčiji in drugih večjih državah je omrežje rednega zračnega prometa že zelo razširjeno, upeljavajo pa se tudi vedno nove mednarodne proge, n. pr. London—Carigrad, Pariz—Leningrad, Dunaj—Trst in še mnogo krajših. Vzrok temu, da je zrakoplovstvo sedaj že tako razvito, je v prvi vrsti svetovna vojna. Ko so se na koncu vojne začeli narodi opirati predvsem na tehnične pripomočke, ki so jih inženirji vedno izboljševali in izpopolnjevali, je tudi zračno letalo postajalo s pomočjo novih tehničnih pridobitev, priprav in izkušenj, vedno stabilnejše in varnejše ter je tako doseglo današnje stopnje. Če zasledujemo razvoj zrakoplovstva, spoznamo la je potekla od prvih praktičnih poizkusov, da se človek dvigne v zrak, pa do danes, razme roma kratka doba — komaj 300 let.

18 stoletij teorije.

Seveda naletimo na prve prkuse že v starem veku, vendar pa zgolj na teoretični podlagi, nedtem ko jih praktična izvršitev ni mogla. Pač pa je dal smernico zrakoplovstvu slavni matematik Arhimed iz Sirakuz, ki je živel v tretjem stoletju pred Kristusom. Ta je odkril zakon, ki pravi, da telo, potopljen v tekočino, izgubi toliko na svoji teži, kolikor tehta od njega izpodrinjena tekočina. Če torej sestavimo telo, katerega teža bo manjša od teže zraka iste prostornine, se bo to telo dvignilo v zrak. Na tem zakonu temelje tudi zrakoplovi, medtem ko je princip aeroplanov povsem drugačen.

Toda od Arhimeda je potekla dolga doba in šele 18 stoletij pozneje so se našli med človeštvom nekateri, ki so delali praktične poizkuse. Prva sta bila jezuitski pater Lana in portugalski fizik Don Gusman; toda njuno prizadevanje, dvigniti v zrak pločevinaste, popolnoma izpraznjene krogle in papirnate balone, napolnjene s segretim zrakom, je ostalo brezuspešno. Šele I. 1782 beležimo prvi posrečeni poizkus. Brata Montgolfer sta sestavila velik papirnat balon neznatne teže ter ga napolnila z dimom. In res se je dvignil balon 600 m visoko nad zemljo in padel čez 20 minut zopet na tla.

Prvi človekov polet v zrak.

Led je bil torej prebit, pot odprta. Takoj nato je zbralo mesto Pariz 10,000 frankov za obnovev poizkusa. Delo je prevzel fizik Charles, ki pa je že napolnil balon z vodikom. Balon je dosegel višino 1000 m ter se vzdržal 3 četrtine ure v zraku. Tudi brata Montgolfer sta vedno bolj napredovala. Zgradila sta nov balon, pritrčila veliko košaro nanj ter v to posadila ovce, petelina in gos. Ta pisana družba se je dvignila 1500 m visoko v zrak ter se po osmih minutah nepoškodovana vrnila zopet na zemljo.

Sledilo je mnogo novih poizkusov in že se je porodilo vprašanje, kdo izmed ljudi se bo prvi dvignil v zrak. Francoski kralj Ludovik XIV. je ponudil v ta namen dva na smrt obsojena zločince za slučaj, da bi se poizkus ponearedil. Toda naravoslovec Pilatre de Rosier je protestiral, da bi bila dva zločince prva, ki bi se dvignila v zrak. Zato se je ponudil sam in res se je dvignil v velikem balonu najprej 20, kmalu nato pa skoro 1000 m visoko. Ta, za človeštvo tako važen dogodek se je izvršil l. 1783.

Razvoj zrakoplovov.

Kmalu nato so dosegli višino 3000 m, katero so že natančno izmerili s barometrom. L. 1785 pa sta Anglež Blanchard in Američan Jefferys preletela kanal La Manche med Francijo in Anglijo. Tako je bilo rešeno prvo vprašanje. Človek se je lahko dvignil v zrak. Pojavilo pa se je takoj za tem drugo — kako iz-

se udeležiti naše slavnosti. Na veselo svidenje na 3. julija! — Joseph Selinašek, tajnik.

abitati to v praktične namene tako spraviti balon v gibanje in nu poljubno uravnjavati smeri. In res je poteklo celih 70 let predno so izpeljali idejo Američana Hopkinsona — vrtljak Francoski inženir Giffard je pri namestiti v gondolo dvopolast vrtljak, ki ga je gonil majhen parni stroj. Dvignil se je v Parizu l. 1852 in posrečilo se mu je voditi zrakoplov pravokotno smer vetra. Tedaj je pričela rasti tudi hitrost. 1872 leta so dosegli hitrost 9 km na uro, l. 1883 10 km na uro, kmalu nato že 36 km na uro in nato l. 1897, z benzin-motorjem 38 km na uro, do dler ni dosegel leta 1911 grof Zeppelin 57 km na uro. To je bil je ogromen uspeh — zračna ladja je bila izpopolnjena, nastopila je njena kariera na zemlji.

Prvi so praktično uporabili zrakoplove v nemško-francoski vojni Francozi za ogledovanje sovražniških pozicij, v svetovni vojni pa so prišli splošno v rabo. Posebno dobro so se obnesli nemški zrakoplovi tipa Zeppelin pri obleganju Pariza, medtem ko so jih pri zadnjem napadu na London večina sestrelili, druge pa je zanesel vihar na Francosko, kjer so posadko ujeli. Voja kariera za zrakoplove se je nehala, ko so pripeljali Američani v Evropo topove, katerih zstrelki so dosegali višino 2000 do 3000 m in ki so jim nudili trakovski dokaj ugodno tarčo.

Tedaj so pričeli uporabljati zrakoplove v druge namene, predvsem za raziskavanje višjih zračnih plasti. V ta namen so izgradili posebne balone, na katerih se ni dvignil človek, pač pa posebnj merilni aparati za temperaturo, klimatične razmere in višino. Najvišjo točko je dosegel tak balon v Ameriki; in sicer 30,000 m. Človek pa se je dvignil najvišje z zrakoplovom okrog 11,000 metrov, kjer vlada temperatura — 48 stopinj Celzija. Tretji rekord je dosegel zrakoplov na daljino, in sicer Z R III, ko je preletel razdaljo od Bodenskega jezera čez ocean do ameriške obale brez prestanka.

Od balona k ptičjim perotim.

Zrakoplovi so torej prvi pripomočki, a katerim se je človek lahko dvignil v zrak. Nekoliko pozneje so prišli na vrsto aeroplani, ki pa so kmalu v praktični uporabi prekosili zrakoplove.

Prvo, toda ne zanesljivo poročilo, da se je hotel človek dvigniti v zrak kakor ptica, je grška pravljica o Dedalu in Ikaru, ki sta si sestavila iz perja peroti, da bi lahko ušla čez morje iz ujetništva v domovino. Prva zanesljiva in verodostojna poročila pa izhajajo iz let 875 in 1178 o dveh drznežih, ki sta z velikimi perotmi skočila iz višine v prepad, a se pri tem ubila. Isti slučaj se je pripetil tudi v 17. stoletju. S problemi letanja se je bavil tudi slavni florentinski slikar Leonardo da Vinci.

Podlago današnji aeronavtiki pa sta dala brata Wright iz severne Amerike. Že kot otroka, ko sta se igrala z velikimi papirnatimi zmajji, sta preizkušala, na katerem principu temelje in katera oblika je najboljša. To jima je dalo v poznejših letih povod za nadaljnje poizkuse. Sestavljala sta vedno večje zmaje, ki so imeli že dvojna krila ter obliko današnjih aeroplanov, ter obekala nanje uteži, sprva 10 kg, nato 25, 30 in 50 kg, dokler se ni eden izmed njiju sam obesil na ogrodje. Zmaj ga je držal 26 sekund v zraku in preletel z njim pot 622 m. Spustil se je namreč z visokega griča proti vetru, radi česar je bil pol let olajšan.

Temu prvemu koraku je sledil drugi, zmaji so rastli in kmalo je iz njih nastal majhen aeroplan, na katerega sta pritrčila benzinmotor. 17. decembra 1903 sta napravila s tem novim letalom prvi poizkus ter v 12 sek. preleta 250 metrov. Vzpodbujena po tem uspehu sta izpopolnjevala svoj aparat ter se leta 1908 vzdržala 7 minut 29 sekund v zraku. Kmalu nato je odšel starejši Wilbur v Evropo in tam letel z nekim potnikom 1 uro 9 minut 45 sekund po zraku. — Vzporedno s časom pa je rastla tudi višina in leta 1909

je dosegel mlajši Oliver višino 500 m. Seveda so bili v tistem času zrakoplovi, že na veliko višji stopnji in aeroplani so bojevali proti njim težak konkurenco. Vendar pa se je našlo veliko njihovih pristašev, največja Francoskem, med katerimi so posebno znameniti Blériot, Du-mont, Voisin, Delagrangé in dr. Leta 1910 pa sta razpisala italijanski in francoski aeroklub nagrado 100,000 fr. za onega, ki poleti pot iz Briga čez prelaz Simplon v Milan. Javilo se je 45 letalcev, med katerimi je bil e-tini, ki se ni skesal, Geo Chau-va je pri prvem poletu že dosegel višino prelaza, a se je vrnil blel in tresoč se, rekoč: "Zmagalec dobi smrt za plačilo!" Kmalu nato pa se je dvignil drugič, 23. septembra se mu je posrečilo v višini 2200 m preleteti prelaz, a ko se je že spuščal na zemljo, je zašel v zračni vrtinec, ki ga je treščil na tla. Letalo se je razbilo, drzni letalec si je pri padcu zlomil obe nogi. Stiri dni pozneje je za posledični umri in tako se je njegovo prorokovanje uresničilo.

Sledilo je še par drugih smrtnih slučajev, toda aeronavtika je napredovala. Prišla je svetovna vojna, zrakoplovi so se izkazali kmalu za bolj nesposobni in nadomestili so jih aeroplani. Kakor je že omenjeno, so se ti vedno izpopolnjevali, kajti gradilo se jih je vsak dan ogromne množine, ker so še kot oblegovatno in opazovalno sredstvo izborni obnesli.

Iz vsega tega posnemamo, v kako kratki dobi se je razvilo zrakoplovstvo do današnje dobe. Aeroplani so potrebovali zato komaj 80 let, zrakoplovi 300. In na podlagi tega lahko trdimo, da se bodo leti v nekaj letih izpopolnili še do poslednje možnosti ter tako kot najhitrejši, najudobnejši in najcenejši dobili prvenstvo med prevoznimi sredstvi. Med tem ko bosta ostala vlak in avto za promet na kratke proge, si bo velike razdalje osvojil aeroplan. In ko bodo ostali parniki v prekoceanskem prometu le za prevažanje velikih tovorov, bodo za osebni in poštni promet rabili aeroplani, kakor hitro bodo odstranjene zapreke — vremenske neprimlike, od katerih je sedaj na dolgih progah brez prestanka letalo še zelo odvisno.

RAZNO

Vatikanska blagajna. Iz Rima poročajo, da je Vatikan v zadnjem času svoje zunanje in notranje lice tako preobrnil, da bi ga stari obiskovalci jedva spoznali. Sloviti trg pred baziliko Sv. Petra, o katerem se splošno sodi, da je najlepši in najmo-gočnejši trg na svetu, je prečiščen in prenovljen. Pravnala je tudi cela vrsta novih zgradb, med katere spada i muzej Benedikta XV. ter niz drugih prizidkov. Vsa ta dela so vodili papeževi arhitekti in papež je vložil v nove stavbe izredno mnogo denarja.

Poleg tega je papež regulari plače svojim uradnikom. Marsikateri kristjan se po vprašanju, odkod tolik pritok denarja, s katerim razpolaga papeževa blagajna. Bodi mu pojasnjeno, da je papež kot upravitelj katoliške cerkve tudi velik kapitalist. Cerkev je bogatejša od vseh držav na svetu. Njeni dohodki so ogromni, izdatki pa malenkostni. Že Petrov novič pri-nese Vatikanu vsako leto težke milijone. Blagajno upravlja poseben odbor, ki predloži vsak teden svojo bilanco. Kakšen je pritok denarja v Vatikan si lahko predstavljamo, če povemo, da so Kolumbovi vitezi iz Amerike poslali oni teden papežu en milijon dolarjev. In taki darovi so redni. Do zadnjega časa se je bilanca vatikanskega premoženja objavljala. Preuček letnih dohodkov je znaša: povprečno 20 milijonov lir. Seveda je v tem znesku zaprta le neznatna deleč papeževga premoženja, ki se od leta do leta množi in veča in za katerega žrtvujejo največ siromašni kristjani.

Za člane S. N. P. J. stane Mladinski list samo 30 centov letno.

ZARKOMET

Argumenti za slepce.

Reverend doktor Charles E. Jefferson se je naredil modrega in začel pobijati vedo. Rekel, daveda gospoduje le v gotovih nejah in ko pride do meje, mora obstati in se pokloniti veri, ki stoji nad mejami.

Za primero je vzel barve in modroval takole: "Veda pravi, da tresenje (vibracija) svetlobe proizvaja razliko v barvah. Tresenje se odrtisne na mrežnici (retini) v očesu in razvije v možganih, kjer je center barv. Kako pa um ve o razliki med barvami? Misel rekordira barve brez delovanja svetlobe!"

Tako! Veda je zdaj pobita. Človeška misel, delo razuma, nima oči, pa vseeno ve, da rdeče je rdeče, plavo je plavo in zeleno je zeleno! Čudovita je misel, ču-lovit je razum, v katerem se zrcali duša človeka, edino človeka!

Kdor je slep, lahko priklama temu "dokazu" — ampak ne telesni slepec. Slepec od rojstva, ki ni nikdar videl svetlobe, nima pojma o barvah, pa naj ima še tako kristalnočisto pamet in misel! Kako to? Slepec ima tudi slepo pamet! Kako to? Tako, ker misteriozno dvojče, ki so mu dali imena "pamet, um, raz-zum, duševnost" je le delo mož-ganskih celic, ki pa morajo prej dobiti vtise od zunaj, morajo se učiti, preden so sposobne za delo. Takozvane "notranjosti", ki bi bila ločena od telesnih celic, ni nikjer. Zato pa rojen slepec ne pozna barv in "duša" rojenega gluhonemca je tudi gluhonema.

Novica, ki je novica.

Učah, da avtomobili na čiškaških ulicah ubijejo vsak dan dve, tri, štiri, pet ali deset oseb, ni več nobena novica.

Velika novica, in naravnost senzacionalna kakor je dobra, pa je, ako preteče štirilindvajset ur — in ni nihče ubit. To je treba zabeležiti z debelim naslovom.

Ta ne ljubi krtačarskih pri-spevkov.

Cenjeni Zarkomet! Povprečno tri četrtine ljudi vedo, da imajo noge za hojo in roke za prijetanje, ne vedo pa, zakaj imajo glavo. Nekateri ljudje mislijo, da imajo glavo samo za frizuro in puder, drugi pa smatrajo, da je glava zato na vratu, da se klobuk natakne — kakor to delajo razni Ježi, Krtačarji in Krtačice. — Rudar v pekl.

Ta jih pa ljubi — pa si pomagaj!

Dragi Zarkomet! Povem ti, da je kolona veliko zabavnejša in prikupnejša, odkar se krtačarji klub "krtači" po njej dvakrat ali trikrat v tednu. Kan-alja iz Lowe ima prav: malo šale je treba za zabelo. Nekoliko resnega in podučnega in nekoli-ko šaljivega, pa gre. Kislo in sladko vino! Večini se lahko ustreže, vsem pa nikdar ne. Ko-lona je zdaj ravno prav. Naroč-niki jo imajo radi. Zadnje čase je pridobila precej novih naroč-nikov. Priporočam krtačarski družini, naj hrani "ščetine", da se prehitro ne izkrtači. — A. V., prijatelj Zarkometa iz Cleve-landa.

Junak naj le gre domov!

Vesti o Lindberghovih pole-tih iz Pariza v London in nazaj v Pariz me spominjajo na gosta, ki drugi dan po veliki gostiji obira mrzle kosti.

Dobra novica iz Jugoslavije.

Socialisti v Sloveniji so začeli s gibanjem za izstop delavcev iz cerkve. Ali so šele zdaj spoznali, da je cerkev, posebno italijan-ska (rimska), desna roka kapi-talizma?

Junjske neveste!

Najboljši kraj za uživanje me-denih tednov je Montana. Tam je hladno, tam je sneg!

Pertinentna vprašanja.

Kdaj se vrši prihodnja mirov-na konferenca?

K. T. B.

Agitacija za nove člane

Politični pregled po Jugoslaviji

OBNOVITEV ZDRUŽENE SOCIALNO-DEMOKRATSKE DELAVSKE STRANKE V BELGRADU.

Predlog "akcijskega odbora radniškega ujedinjenja" v Beogradu. Akcijski odbor v Ljubljani.

Grupa komunistov disidentov v Beogradu, pod vodstvom lastnika in urednika lista "Radničko jedinstvo" Z. Milojkovića, in socialno demokratska grupa pod vodstvom s. Dragiša Lapčevića so se združile v "akcijskem odboru za delavsko združitev". Ta odbor je nedavno izdal proglas v katerem pravi med drugim:

"Politični interesi delavstva v naši državi kategorično zahtevajo, da se ustvari ena prava enotna demokratsko-delavska stranka, ki bi se naslanjala na delavski razred in bila stvarni izraz političnih težnj in potreb delavskega razreda. Tej stranki, ki bi počivala na principih marksističnega socializma in na tradicijah predvojnne socialne demokracije, bi moral biti vrhovni rokavočje princip celovitosti interesa sedanjosti in bodočnosti delavskega razreda pri vsakem njenem delovanju".

Ta stranka naj se ustvari potopitvenega in iskrenega združenja vseh današnjih delavskih strank in skupin. Radi tega mi pozivamo in apeliramo na vse te obstoječe delavske stranke in tudi na posameznike, ki jim pripadajo, da pristopijo iskreno in srčno k združenju in spojitvi v eno celoto, v eno enotno delavsko stranko.

Na razgovoru s predstavniki, na katerem so bili od SPJ prisotni Kosić, Divac, Djurić, Ivančić in Muzikavić, a od akcijskega odbora Lapčević, Milojković, Cvetković in Stanković, so se sporazumeli, da akcijski odbor za združenje naslovi na glavni odbor SPJ formalni predlog za politično združenje. Akcijski odbor pa si je pridržal pravilo, da podobno predlog naslovi tudi drugim delavskim strankam in skupinam.

12. maja prinaša "Radničko jedinstvo" sledeči predlog: Socialistični partiji Beograd. Jugoslovanski socialnodemokratski delavski stranki in kmečki delavski zvezi (Ljubljana).

Skupini neodvisnih delavcev (Beograd).

Dragi sodrug!

Akcijski odbor radniškega ujedinjenja, sestavljen od socialistične skupine "Ujedinjenje" in socialno demokratske skupine izpolnjuje sklep skupščine združenih delavcev dne 12. marca 1927 leta in drže se direktiv na tej skupščini sprejetega proglasa, Vam dostavlja sledeči predlog:

Nesporno je dejstvo, da se položaj našega delavskega razreda v vsakim dnevu vedno bolj poslabšuje na ekonomskem, socialnem in političnem polju. To poslabšanje položaja delavskega razreda izhaja v prvi vrsti iz težke gospodarske krize, ki vlada v naši državi, kakor tudi iz vedno brezobzirnejših reakcionarnih napadov kapitalističnega razreda na ekonomske, socialne in politične pozicije delavskega razreda. Toda ravno tako je brezdvomno, da je vzrok tega poslabšanja tudi v razdrobitosti in razcepljenosti delavskih vrst, ki je tako velika, da delavski razred ni več v stanju braniti svoje interese v sedanjosti, aiti zavzemati se za svoje razredne naloge v bodočnosti.

Ta razdrobitev, ki pomeni slabost delavskega razreda, ne vlada samo na strokovnem in kulturnem polju proletarske razredne borbe temveč tudi na političnem, kjer je dosegla svoj vrhunec.

Zadnji čas je, da se ustavi to razdrobitev in cepljenje. Zadnji čas je vstaviti, zgraditi v naši državi enotni razredni strokovni, kulturni in politični pokret delavskega razreda.

Zavedajoč se te velike in neobhodne potrebe smo se do sedaj vedno in se hočemo tudi v bodoče zavzemati, da se v naši

državi izvrši popolno razredno grupiranje in združenje vseh danes razdrobljenih delavskih vrst in odvojenih delov delavskega razreda. V nadaljevanju razreda in bratomernega boja med delavstvom vidimo največjo nevarnost za splošno razredno delavsko gibanje in za življenjske interese delavcev v naši državi. Radi tega smo se zavzemali, da se na kongresu strokovnega združenja v oktobru 1925 ustvari sindikalno združenje našega delavskega razreda, kakor se sedaj zavzemamo in se hočemo vselej zavzemati, da se to združenje razširi, spopolni in zdrami ter v resnici dovede do enotnega strokovnega gibanja v naši državi.

Toda naše težnje za združitvijo delavskega razreda ne morejo biti omejene samo na strokovno in kulturno združenje: gredo za političnim grupiranjem in združitvijo. Mi stojimo na stališču: kakor je bilo mogoče najti in ustvariti podlago za strokovno in kulturno združenje našega delavskega razreda, to je strankarska neodvisnost in nevtalnost sindikata, ravno tako je mogoče najti podlago za politično združenje vseh danes obstoječih političnih delavskih strank in skupin.

Po našem najglobljem prepričanju bi bila ta podlaga, ki bi jo lahko in morale sprejeti vse dosedanje delavske stranke in skupine v cilju zgraditve ene nove enotne delavske stranke, v glavnih črtah sledeča:

1. Sprejeti novi socialdemokratski program, ki bi bil izdelan na bazi marksističnega socializma in v duhu naše predvojnne socialne demokracije. Program avstrijske socialdemokratske stranke bi naj služil kot podlaga programu nove združene delavske stranke v naši državi.

2. Sprejeti ime nove združene delavske stranke: Socialdemokratska delavska stranka.

3. Zavrniti vsake oportunistične in boljševiske politike, kakor tudi vseh oportunističnih in boljševiskih metod boja, kar logično izhaja tudi iz sprejetja novega socialdemokratskega programa v zgoraj omenjenem smislu.

4. Sprejeti novi statut, ki bi združen delavski stranki garantiral solidno in čvrsto demokratsko notranjo organizacijo in neovirano odločanje in vodstvo strankinih poslov potom od samih delavcev izvoljenih forumov.

5. Združena delavska stranka naj sprejme princip strankarske neodvisnosti in nevtalnosti napram strokovnemu gibanju.

6. Združena delavska stranka naj zavrne vsako neposredno mešanje v posel delavskih socialno političnih institucij (Delavska zbornica in okrožni urad za zavarovanje) kakor tudi vsako izkoriščanje teh zavodov v politične svrhe katerekoli stranke.

7. Nevtalnost nove združene stranke napram vsem političnim internacionalam. Kar se tiče praktične izvedbe političnega združenja na tej načelni podlagi, je po našem mišljenju potrebno sledeče:

1. Da se od vsake stranke, ki sprejme to načelno podlago, izbere začasni paritetni odbor po 2 delegata, ki bi v sporazumu s svojim glavnim odborom nadaljeval to akcijo.

2. Začasni paritetni odbor naj sezone v Beogradu kongres združenja, ki bi bil sestavljen iz paritetnega števila delegatov vsake stranke ali skupine, ki pristopi k političnemu združenju. Ta kongres naj sprejme program, statut, resolucije in manifest in bvoli glavni odbor nove združene delavske stranke.

3. Začasni paritetni odbor naj izdela: novi program nove združene stranke, novi statut, potrebne resolucije in manifest.

4. Da se istočasno s kongresom združenja vršijo tudi kongresi ali konference vsake stranke ali skupine, ki pride na kongres združenja, da ti forumi predhodno sprejmejo s svoje

strani stvar politične združitve, tako, da bo kongres združenja stvarno manifestacija že prej utrjene združitve.

Beograd, 22. 4. 1927.
Za akcijski odbor delavskega združenja,

tajnik Milojković.

Iz "Radničkega jedinstva" tudi zvezo, da se je med odborom SPJ v Sloveniji in skupino "Zedinjenje" ustanovil akcijski odbor z namenom, da se ti dve skupini združi, kar izhaja iz pisma, ki ga je ta akcijski odbor poslal glavnemu odboru socialistične partije v Beogradu. V akcijskem odboru so ss. Milnar, Sedej, Vehovec, Svetek in Dr. Jelenc.

Dvojni umor. Dne 15. maja ponoči so neznani zločinci ubili in oropali gostilničarja Ferdinanda Nedelka in njegovo ženo v Jareninskem dolu na Štajerskem. Umor so izvršili s sekiro. V dveh dneh je bilo aretiranih šest osumljenih oseb.

Prvi civilni pogreb v Škofji Loki. Dne 16. maja se je vršil izpred stanovanja pri električni centrali prvi civilni pogreb pokojnega Jožeta Kalana, bivšega uradnika škofjeloške elektrarne.

Življenje in umiranje v Ljubljani. Glasom zdravstvenega kazaka mestnega fizikata se je v dobi od 7.—14. maja rodilo v Ljubljani 24 otrok (16 moškega in 8 ženskega spola), med temi 2 mrtvorojenčka, umrlo pa je 9 moških in 9 žensk, skupaj 18 oseb, in sicer 5 oseb za rakom, 4 za boleznijo na srcu, 2 za jetiko, 1 za pljučnico, 1 za ostarlostjo, 1 za prirojeno slabostjo, 4 oseb pa vsled drugih naravnih smrtnih vzrokov. Izmed umrlih so štiri osebe dosegle starost nad 70 let, 3 pa so umrle v prvem letu starosti. Na nalezljivih boleznih so obbolele 4 osebe: 3 na ospicah, 1 pa na dušljivem kašlju.

Težka telesna poškodba. V Toplicah se je ponesrečila učiteljica Mimi Kraigherjeva. Pripeljala so jo v bolnico.

Samomor urarja. Dne 21. maja so našli v Turni vasi v bližini kadetnice pri Mariboru mrtvega urarja Lovrenca Stojeca, ki je imel svojo urarsko obrt v Jurčevićevi ulici. Malo poprej je šel pri v bližnji gostilni Mautner, kjer se je očitno hotel napiti še korajže, nato pa je izpil v samomorilnem namenu večjo množino ciankalija na vrtu gostilne. Nesrečnega so pogrnale v smrt nezdruze rodinske razmere.

Smrtna kosa. Umrli je dne 21. maja v Rogatcu na Štajerskem Janko Sanda v starosti 56 let. Pokojnik je bil slovenski pisatelj. — V Sp. Hočah je umrla Lizika Glaser roj. Hergouth v 21. letu starosti. — V Ljubljani je umrl Josp Krašovec, zasebnik.

Dober želedec. V bosenskih Jurjevcih živi nenavaden človek, ki se ustege napraviti kajrjer. Ta človek je žive ribe in rake; ne čisti jih in ne pere, marveč jih požira take kakršni so. Ime mu je Joco Miroslavjević, star je 28 let ter pravi, da je vse življenje perutino, kozličje in tiče in vse, kar mu pride pod roko. V resnici dober želedec.

Razmah svobodomiselnega gibanja. Kakor je bilo pričakovati, mariborski tiskovni proces za duhovnike ni prinesel ugodnih uspehov. Med socialisti se je pojavilo ostro kulturno gibanje svobodomiselnosti, ki so imeli prvi teden dva sestanka, na katerih je poročal urednik Eržen. Udeležba je bila lepa, nad 60 oseb, tudi z dežele. Na sestanku je izjavil celo 70letni delavec, da izstopa iz cerkve.

Smrtna kosa: V Celju sta umrli dne 19. maja Ana Kranjc, mati brivca Kranjca v 75. letu starosti in 70letna Marija Koda, žena skladiščnika iz Celja. — Na Dolgem polju je umrla 31letna Marija Gruđen, oclavka v Westnovi tovarni v Gaberju pri Celju.

Ali ste že naročili Prosveto ali Mladinski list svojemu prijatelju ali sorodniku v domovino? To je edini dar trajne vrednosti, ki ga za mal denar lahko pošljete svojcem v domovino.

ZDRAVSTVO

Poljudna beseda o higijeni in skrbi za zdravje.

O SOLNČENJU.

Človeštvo je zašlo daleč od prirode, daleč od šumečih gozdov in solnčnih trat. In kaj ima od tega? Vedno bolj in bolj propada in se pogreza v najrazličnejše bolezni.

Sele v novejši dobi so skrajno mladike človeškega rodu spoznale zmoto in streme z vso svojo energijo zopet na tiste livade, kjer vlada zdravje in plemenitost.

Solnce je tisti vir moči in energije, ki daje vsem bitjem možnost življenja. Izpostavimo se torej temu solncu, da bomo krepkejšega duha in telesa. Kaljimo naše mišice v solnčni toploti in hladnem pišu naših gozdov.

Stari Grki, ki služijo za vzor v telesni kulturi vsemu svetu, so le od solca ožgana telesa spoštovali, kajti vsako drugo so smatrali za pomehkuženo in nemoško. Zasmehovali so ljudi blede kože.

Ko so se borili Spartanci pod Leonidom proti Perzijcem pri Thermopilah, so jeli že obupavati, videč, da so sovražniki v veliki premoči. Leonidas, ki je dobro poznal svoje borce, je dal privesti prednje gole vjete Perzijance. Njih koža je bilo pomehkužena, njih telesa slabo razvita. To dejstvo je Spartance tako navdušilo in ojačilo, da so se ljuto vrgli na sovražnika in ga pogrnali daleč nazaj. Zmagali bi, da jih ni izdal pomehkužen Efilat, v katerem se je skrivala podla duša.

Ta zgodovinska resnica nam priča, kako zelo so ljubili solnce zdravi, krepki narodi. Kako ga moramo spoštovati šele mi, ki smo potrebni, ki smo mnogo, mnogo slabši, kot so bili takrat — Perzijci.

Pričnimo torej vsi, — brez razlike stanu, starosti in spola — solnčiti svoja telesa. Kakšna je deca ljudi, ki so pozabili na svoja telesa in pričeli živeti v prirodi? Kakšna bo bodoča generacija, če ne bomo začeli z vsjo energijo dvigati naše telesne kulture? Pričnimo, borimo se in odpirajmo oči slepim, da rešimo človeški rod!

Bratje in tovariši, ki poznate blaginjo solca in zraka, pomagajte nam! Postavite se na čelo ljudem, ki hočejo nazaj k prirodi in vodite jih ven v svetlo luč nebeske oble. Vodite jih in učite, to je vaša dolžnost! Pridobivajte novih in razširjajte našo misel! Cesar ne veste, vprašajte nas: Z vsemi našimi smo vam, z veseljem, na razpolago!

Naj vas ne motijo znamenstvene razprave nekaterih osebnosti, ki trde, da ni koristno, če pustimo, da porjavi naša koža. Ti ljudje so zaslepljeni in govore v prid le modi in "modernim ljudem". Držite se raje nazorov onih, ki so se leta in leta solnčili in ki so bili otroci pradedov, ki so se vse življenje solnčili. Tisti ljudje so smatrali solnce za dar božji, ki so ga sprejemali z veliko hvaležnostjo in bili srečni in zdravi.

Današnji človek pa čisto preklinja tople solne žarke, da celo z različni zasenčili in solnčniki si dala senco in je vendar ves nearečen, če ga napere dež in oplova veter. Teden človek je pomilovanja vreden sušen mode.

Prišla je spomlad. Solnce se vrača. Njegova moč narašča vedno bolj in bolj, njegova svetloba je prihajajoča, aktivna in ima kot taka največji vpliv na naš organizem. Ni prav to, kar misli mnogo ljudi, da je solnčna svetloba tisto, kar nam koristi. Ne! Le luč, žarki solca so za nas važni. Je pa treba pomeniti, da umetno proizvajani ultravijoličasti žarki še daleč, daleč niso istovetni s pravo solnčno energijo.

Kot sem že omenil je najboljši, če se odločimo že zgodaj spomladi. Takoj takrat lahko pričnemo, ko nastopi solnce svojo pot proti severu (v našem slučaju), to je začetkom spomladi in nam ni treba končati, dokler se solnce zopet ne obrne proti jugu, to je o kresu. Vendar je pa tudi pasivna solnčna luč za

nas zelo koristna, in kdor se je solnčil vso pomlad, gotovo tega tudi poleti in jeseni ne bo opustil. Bolj vajeni pozdravljamo z velikim veseljem celo zimsko solnce, da nam le posveti.

Spomladi, dokler je čas zato, se je treba privaditi in tedaj se lahko močno utrdimo. Če je še hladno, je treba preganjati mraz z vezbanjem in frotiranjem. Če je pa telo naoljeno, pa itak ne čuti tako mraza.

Mnogo ljudi bi se rado solnčilo in kopalo v zraku, pa se bo je prevelikih stroškov. Mislijo namreč, da morejo to izvrševati le v kopališčih, morda celo ob morju ali v gorskih krajih. Motijo se. Solnce povsod vsem sije in je zelo poceni. Stane le samo olje, ki ga morajo pri solnčenju uporabljati in še to malenkost, tako, da si tisto skromno vatiočko lahko vsakdo prihrani. Treba je najti le pravi način, kjer se lahko čisto izpostavi toplim ljubim solncu in — kot sem že v svojem prvem spisu "Čistota je pol zdravlja" omenil — nekoliko samopremagovanja in krepke volje. Te pa najbrže človeku, ki se odloči za stvar ne manjka.

Ravno tako menijo ljudje, da naše podnebje ni pripravno za tako telesno kulturo. Baš te ostre vremenske spremembe nas zelo utrdijo in napočno je, če se gre kdo solnčit v kraje, katerih podnebje ni vajen. Prav tako nima pomena odlašanje začetnikov, češ, bom preje vprašal zdravnika. Saj je že davno nanstveno dokazano, da blivaje v prosti prirodi brez obleke nikakor ni škodljivo, pač pa nasprotno — zelo koristno. Seveda a tem še ni rečeno, da lahko človek kar leže, morda celo obleden v umazano in prenojevo obleko na poletno, pomladansko solnce in se tam peče nekaj ur, kot to marsikateri store in se potem kesajo.

Če hočemo imeti korist in veselje od solca, se moramo nanj privaditi počasi! Pomniti treba, da nismo pomehkuženi samo mi, ampak, da so bili tudi naši starši zelo senzitivni in morda njih starši tudi.

Začetnik naj ne gre takoj na solnce, ampak naj se zadržuje več dni (5—7) samo v senci. Dnevna svetloba sama na sebi ima tolik vpliv na našo kožo, da prežene iz nje bledoto in jo pri dolgotrajnem kopanju celo porjavi. Torej šele tedaj, ko a telesa izgine tista "snežna belota", se lahko izpostavi solncu v topli objem.

Če ti je le mogoče se solnči v dopoldanskih žarkih, ker so ti najaktivnejši. Polagoma stopnjuj čas. Prvi dan morda samo pol ure in ne takoj po več ur. Nikdar pa ne hodi opoldne na solnce, dokler nisi popolnoma vajen. Če je pa to edin čas, ki ga lahko irtvuješ svojem telesu, tedaj menjaj enakomerno svetlobo a senco. Merilo pri tem in sploh pri vsakem solnčenju naj ti bo pordečenje telesa. Koža ne sme postati nikdar preveč rdeča, ker je s tem že opekline tu. Paziti moraš, če hočeš imeti uspeh, da ti koža nikdar ne pordeči in da vendar postaja polagoma bolj in bolj rujav. Strašno greše — in seveda tudi drago plačajo — nekateri ljudje a tem, da menjava opoldanske solnce in vodo. V mestnem kopališču na Ljubljani sem opazoval nekaj oseb, ki so stalno tako delale. Prihajali so prav namenoma opoldne, da se solnčijo. In še tako prijazni so bili, da so mi rekli, da sem tepec, ki se nič ne razumem, ko sem jih opozoril, da je njih početje napačno. No, teh ljudi je čez kak teden dni zmanjkalo in pol meseca pozneje so prišli spet nazaj lepo beli, kot bi se šele prvič kopali. Morda so bili nekoliko lisasti, videti pa jih je bilo le v poznih popoldanskih urah.

Če menjaš torej vroče solnce in vodo, ti koža razpoka in se seveda oluči. To sicer ni nič nevarno, toda bolečine, ki jih moraš pretrpeti radi tega, ti vzamejo vse veselje do solnčenja. Ako se ti primeri, da se opečeš, pazi, da do opekline ne pri-

de nikaka vlaga in posipaj jo s salicilom (v prah zdrobljenim). Opusti za nekaj dni solnčno kopel in bodi v bodoče bolj previden. Najčeste se zelo nevarno lahko opečeš, če zašpiš na solnce. Ako se te torej med kopelo polaseča aneac, kar se mnogokrat primeri, pojdi v senco in tam mirno zaspi. Tako spanje je neprecenljive vrednosti! Vendar moraš tudi tu paziti, kam ležeš, ker se solnce premika, da te spečega zopet ne opeče.

Sele ko postaneš po vsem telesu enakomerno rujav, lahko greš vsak čas na solnce in se tam zdraviš doli časa. Berlinški kirurg Dr. Bier je dognal, da je večurno solnčenje zelo, zelo koristno in nikakor ne škodljivo, kot se to v obče misli.

Mnogokrat sem preživel ves dan gol v skritem kotičku ljubljanske okolice, akual sem si samo kosilo in se ves dan nisem nič oblekel. Sele ko je solnce zašlo, sem se napolnil dopov. Vselej sem bil zelo zadovoljen in utrudil sem se a tem tako, da še več let ne poznam nobenega prehlada, tudi v najhitrjših vremenskih spremembah. V nas vseh je vendar še nekaj pručlovskega. Treba je to samo obuditi v sebi in ves drug postaneš.

V svoje življenje sem uvedel nekatere zdravilne tedne, ki jih bom opisal v enem svojih poznejših člankov in jih priporočam vsakomur. Biastvo teh tednov in življenje — strogo po zdravstvenih in higienah predpisih.

Dr. Bier prišteva solnčenje k telesnim vajam in jih imenuje "Nacktuebungen", ker je poleg prej omenjenega tudi še dognal, da se pri tem mišice lepo razvijajo in se celo telo lepša. Dokaz za to nam da utrujenost po kopelji in občutljivost mišic.

Vsako najtanjše oblačilo ovira dostop solnčnih žarkov do našega telesa, zato se solnči popolnoma gol. Tudi nehygieničnih kopalk ne oblači! Izpostavi solncu tudi spolne organe, kajti a seksualno močjo raste tudi moč in prožnost duha.

Naši koži makšobe zelo manjka in je radi tega slabo odporna in podvržena raznim boleznim. Ker pa je silno važen organ človeškega telesa, jo moramo gojiti in trenirati. Pred vsem pa ji dovajati tolače v obliki olja.

Kot sem že v svojem prvem spisu omenil, je za take svrhe najboljše olivno olje. Drogerija "Sanitas" v Prešernovi ulici mi je bila takoj pripravljena postaviti, za solnčenje in sploh za vso nego telesa, posebno olje, po najboljšem, z izkušnjami podprtem receptu. Vsakemu človeku, ki se namerava solnčiti, ga prav tople priporočam, ker ga tudi jaz v svoje veliko zadovoljstvo uporabljam. Olje je olivno in parfimirano a posebnim, naši koži koristnim eteričnim oljem. Dobi se v prirodnih steklenicah po Din. 8.—

Olje je za naše telo velikega pomena. Ze stari Grki so poznali blagodejen učinek olja na našo kožo. Ohranjen je kip grškega atleta Apoxyomena, ki drži v roki strgalo za odstranjevanje olja a telesa. Na žalost tu sedaj ni prostora, da bi razlagal pomen oljenja v splošnem. Omejiti se moram le na oljenje pri solnčenju.

Ze preje sem omenil, da je naša koža radi pomanjkanja maščobe mehkužna. Silno malo je odporna proti solnčnim žarkom in celo proti zraku. Pri solnčenju je torej eden najvažnejših pogojev: naoljiti kožo po možnosti zelo temeljito. Zavedaj se, da ni nikdar preveč. Nenaoljen ne pojdi nikdar na solnce! Olje dobro udrgni v kožo in da predašno ne zamažeš perila, obriši telo z ostro brisačo predno se oblečeš.

Če se hočeš hitro privaditi na solnce žarke, se močno naolji. Maziljen zelo se v kopelji nikdar tako zelo ne potli, pravtako se takega ne poloti nikdar taka silna utrujenost. Olje zelo pomirljivo vpliva tudi na živčevje.

Vsekakor je pomen oljenja velikanski. Da bi si telesa ne mazili, bi nikdar ne vzdržal čisto gol ves dan pod milim nebom.

Povdarka potrebno je tudi dejstvo, da solnce v gotovih

krajih mnogo hitreje učinkuje na nas. Strogo je treba paziti na to, da ne odnesemo neprijetnih posledic. Prav posebno opozarjam turiste, zlasti amurčarje, naj ne izpostavljajo svojih teles solncu, če niso naoljeni. Učinek solca je na snegu podvojen, ker se odbija kemično učinkujoči žarki tudi od tal. Mnogo se je že v takih slučajih grešilo in mnogo po nepotrebnem trpelo.

Vsem Vam, ki ljubite solnce in prirodo, naj bodo te akromne vrstice v nasvet in vodilo pri vašem solnčenju.

Poslužite se jih in izpopolnjujte z njimi vaše pomanjkljivo znanje v tem oziru. Doslej še nisem zasledil nobenem slovenskem časopisu ničesar takega, da bi mogli vi uporabiti a pridom pri vaši telesni kulturi. Obilo solca!!

"Zdravje".

SHEFFIELD ZAPUSTI MEHIKO.

V Mehiki ne bodo jokali za njim. — Nasprotnik je bil mehlaške revolucije.

Washington, D. C. — Poslanik Sheffield je naznanil v glavnem mestu Mehike, da resignira kot mehlaški poslanik. Državni department zdaj naznanja, da je Sheffield še lani v jeseni povedal Coolidgeu, da spomladi resignira kot mehlaški poslanik. Državni department zanika, da imajo mehlaške razmere in razvoj teh razmer kaj opraviti z njegovo resignacijo. V Mehiki prav nič ne jokajo za Sheffieldom.

Sheffield ni nikdar napravil poskusa, da postane prijatelj mehlaškega predsednika Callesa, ali da potolaži javno mnenje v Mehiki. Od prvega dneva, ko je Sheffield došel v Mehiko, je pokazal, da je nasproten mehlaški revoluciji in onim, ki jo podpirajo. Pred nekaj meseci je Calles prišel na sled, da je Sheffield sporočil državnemu departmentu več majhnih pritožb proti mehlaški vladi, o katerih se ni razgovarjal z mehlaškim departmentom za tujezemske zadeve. Te pritožbe so bile v protislovju a poročili agentov trgovskega departmenta, ki jih je imel department v Mehiki.

QUEENLANDSKI DELAVCI IN SOCIALIZEM.

(Nadaljevanje s 1. strani.)
Danes država Queensland lastuje in obratuje železnico, brzojavne in telefonske naprave, radio, sladkorne tovarne, žage in lesne tovarne, delavnice za konserviranje mesa, sadja, zelenjave in rib, mesnice za prodajo mesa in rib, farme za rejo goveje živine in drobnice itd. Vaak mesec določi cene državnih tribunal, ki je bil ustanovljen leta 1920. Profitratvo je v Queenslandu nevarna reč. Obične lastujejo in obratujejo oljne ulične in cestne železnice. Električno razsvetljavo in silo odaja privatna družba. Vodovodi so državno podjetje.

Valentine pravi, da se je delavska strokovna organizacija razvila v Queenslandu, ker so jim politične avtorite v Queenslandu dale zaščito. Posledica stavke železničarjev je bila, da so prešli železničarji za pet odstotkov povišano meздо. Vaak železniški uslužbenec je zastavil. Delavci so pronašli, da je zanje važno, ako so člani delavske strokovne organizacije radi razsedločnega zakona. Delavci so skoraj 100-odstotno organizirani v delavskih strokovnih organizacijah.

Delavska vlada postoji v Avstraliji v štirih državah. V Južni Avstraliji je delavstvo pri zadnjih volitvah doživelo poraz. Valentine je prepričan, da obstanek delavske vlade v Queenslandu skozi dvanajst let, je najboljši porok, da delavstvo prizna v bližnji bodočnosti po vsej Avstraliji delavski program.

FARMA NA PRODAJ.

Obsegajoča 145 akrov zemlje, poslople v dobrem stanju, takojča voda, lep vrt in sladkorna trta. Nadalje 12 krav, konji in orodje. Redi se lahko 25 krav. Cena vsemu skupaj je \$4500.00. Le malo naplačilo je potrebno, ostalo na obroke. Stanley Mordock, Cooperstown, N. Y.

BISERI IZ SVETOVNE LITERATURE

F. M. Dostojevski:
Iz življenja Stepana Trofimoviča Verhovenskoga

(Dalje.)
VII.

Takoj po vrnitvi iz Petrograda je poslala Varvara Petrovna svojega prijatelja v tujino "na oddih"; dobro je čutila, da se morata ločiti za nekaj časa. Stepan Trofimovič je odpoštoval v navdušenju: "Tam se pomladim!" je klical, "tam se vendar že spet posvetim znanosti!" Toda že v prvih njegovih pismih iz Berlina se je oglasila stara pesem: "Srce je razbito," je pisal Varvari Petrovni, "ni mi dano pozabiti, kar je bilo. Tu v Berlinu mi vse obnavlja stare, davne spomine prvih vžhičenj in prvih muk. Kje je ona? Kje sta zdaj, obedve? Kje sta, angelja, ki vaju nikoli nistem bil vreden? Kje je moj sin, moj ljubljeni sin? In kje sem jaz, jaz sam, nekdanji jaz s svojo jekleno silo in skalno neomajnostjo, zdaj, ko more kakor Andrejeff, on pravoslavni pajac z brado, briser mon existence en deux?" In tako je šlo dalje. Kar se tiče sina Stepana Trofimoviča, ga je bil videl vsega skupaj dvakrat v življenju: prvič, ko se je rodil, in drugič ne-

nikom vzklik: "Kje zdaj, obedve?" zaznamovala list s številko in ga zaprla v škato. Mislil je seve svoji dve rajni ženi. V drugem pismu, ki je prišlo iz Berlina, je ubiral novo pesem: "Delam po dvanajst ur na dan (če bi vsaj zapisal enajst, je godrnjala Varvara Petrovna), rjem po knjižnicah, primerjam, izpisujem, begam semintja; vse profesorje sem že obletel. Obnovil sem znanje z ljubeznivo rodbino Dundasovih. Kako prelestna je Nadežda Nikolajevna še vedno! Lepo vas pozdravlja. Njen mladi mož in vsi trije nečaki so v Berlinu. Zvečer beseđujemo z mladino do zore; to so res skoraj atenski večeri — kar se tiče finoče in elegancije; vse je žlahtno; mnogo muzike, španjolski motivi, sanje o vsečloveškem obnovljenju, o ideja večne krasote, Sikatinska Madona, luč s presledki teme — ali saj ima tudi solnce madeže, na sebi! O, prijateljica, plemenita, zvesta prijateljica moja! Z vsem srcem sem pri vas in z vami; z vami povsod, en tout pays, pa najsi bi bilo dans le pays de Makar et de ses veaux, ki sva se ga tolikrat trepetaje spominjala v Petrogradu pred odhodom — ali še pomnite? Smehljaj me silil ob tem spominu. Takraj sem se začutil varnega; čudno, nova zavest, privraket po tolikih letih" itd.

"Neumnosti čenča" je razsodila Varvara Petrovna. "Če trajajo njegovi atenski večeri

do zore, ne sedi po dvanajst ur za knjigami. Nemara je pisal v pijanosti? In ta Dundasova, kako se mi drzne pošiljati pozdrave? No, privoščim mu, naj se poveseli..."

Fraza "dans le pays de Makar" je pomenila: "kamor Makar ni gonil telet". Stepan Trofimovič je včasih nalašč prav neumno prevajal ruske prego-vore in korenite rečnice na francoski jezik, čeprav bi jih bil nedvomno lahko boljše razumel in prevedel; delal je to iz posebnega, po njegovem mnenju duhovitega šika.

Toda ni se zabaval dolgo; še preden so minili štirje meseci, je privrhal v Skvorešnike. Njegova zadnja pisma so obstojala zgolj iz najsentimentalnejših izlivov ljubezni do daljnje prijateljice in so bila dobesedno namočena s solzami ločitve. So nature, ki se neverjetno privadijo doma, kakor sobni psički. Radost svidenja je bila burna; toda čez dva dni je šlo vse po starem, da, še dolgočasnejše nego prej. "Dragi moj," mi je dejal Stepan Trofimovič čez dva tedna v najstrožji zaupnosti, "dragi moj, odkril sem strašno novost: Je suis un navadén parasite et rien de plus! Pa prav nič več!"

(Dalje prihodnjik.)

Andrej Bogataj:

IZPOD PLASTI

(Dalje.)

"Suhec, nerazrešljiva, ugan-ka, in ti, študirani učitelj. Pravil si, da si učil otroke številosti in čitati. Res, velevažni poklic, pa se pajdašiš z nami potepuhi! Zapečena ugan-ka sta mi in mi zameriš, da jo skušam rešiti pri poslovljni večerji. Ti si prav odprte glave, ker vedno zijaš na stečaj, da se vse v tebi vidi, še prerokoval bi ti lahko."

"Suhi prijatelj, tudi mene za-nima in brad vedel njegovo zgodovino."

"Jaz vama rad ustrezem. Z genialnostjo se ne morem bahati, sanjave narave sem bil že od otroških let. Čital sem rad, pa le knjige, katere so mi ugajale. Naloga sem se učil le toliko, da so me prerivali v šoli iz razreda v razred. Starše imam premožne in so me brez vsake požitvo-valnosti lahko pošiljali v šolo. Ker sem rad tičal med knjigami, jim je dajale upanje, da se enkrat vzdramim in se oprimem smotrenega učenja. Meni je preesadilo urejeno učenje in da sem se prej rešil nadlegovanja, sem si izbral učiteljski poklic, misleč si, bom rajši jaz nadle-goval druge, kakor da bi se pu-stil nadlegovati in sem kmalu pridrasal do izpita. Oče je bil s tem zadovoljen in si mislil, ko me delo nekoliko utruji, bom imel še vedno priliko do nadalj-nih študij. Službo so mi pre-skrbeli in usedel sem se v na-sprotno smer v šolski klopi. Pri-čel sem opazovati različnosti svojih učencev, vsakemu pose-baj sem lahko čital odkod pri-haja in n apretežni večini je bilo opazovati znake revščine. Pričel sem raziskovati in kmalu spo-znal bedno stanje, katero se je razločno izražalo na njih. Sočut-je se mi je vzbudilo do podhra-njenih in razcapanih otrok, kmalu sem postal pravi rebel. Pričel sem iskati družbe revnih in moja sanjava narava je kmalu dobila popoln razmah. Učence sem učil pri šolskih nalogah, a-ko delavec v tovarni napravi v enem dnevu sto odstotkov dela, da za njegovo delo prejme plače dvajset odstotkov in da se nje-gov izdelek dostavi tistemu, ka-teri ga rabl. Zato se mora nu-jno oddati deset odstotkov. Kam se porabi ostalih sedemdeset odstotkov in koliko svojega de-la lahko kupi delavec nazaj a svojo plačo! Mojim predpostav-ljenim niso bile take naloge prav nič po godu, posvarili so me, da šola ni za učenje neumnosti, jaz pa sem ostal nebrzdan in izgu-bil sem službo. Za moj poklic so mi bila vrata zaprta."

Očetu sem se zameril, odgnal me je izpod svoje strehe, napo-til sem se po svetu in skušal de-lo v tovarni, v rudniku, sedaj se vračam iz kmetij, ker smo žetev končali. Trda izkušnja me je izučila, vihar življenja me je zgrabil še začasno, sedaj vem, ako hočem komu koristiti, mo-

ram gledati prvo sam na se. K-areči sem še mlad, čil in zdrav, sedaj se vračam k očetu, z nje-govo pomočjo in z izkušenim poznam mi bo lahko se po-zvpeti nazaj iz pod plasti. Po-vest našega suhega prijatelja bo gotovo bolj zanimiva, kakor je bila moja."

"Nerad si vzbujam spomine nazaj, kajti mehko mi ni bilo ni-kdar postlano, pač sem bil v mladih letih tudi čil, zdrav in razposajen. Živel sem brezskrb-no: ni mi bilo zato, če sem si zaprl za seboj ena vrata, že so mi bila druga odprta in prija-teljsem sem si pridobil, kamor sem prišel. Mladi smo se veselili, starejši so nam odpustili in tolmachi svoje izkušnje. V mladih strasteh smo jih raz-umevali polovično. Pamet raste počasi, okoliščine gospodarijo nad človekom, volja jim sledi. Dozdeva se mi, da sem bil ro-jen optimist in rahločutnej, vedno sem rajši delil kakor pre-jemal, rajši pomagal kakor i-skal pomoči, gledal sem vse s solčne strani in ves svet se mi je zdel meni sličien. Kot rokodel-cel in tovarniški delavec sem se sukal v svojem krogu, priučil sem se rad temu in sem ispozna-val filozofijo zatiranih. Uvide-val sem, da je človeška družba urejena po razredih; uverjen sem bil, da bogastvo nakopičeno v rokah malo številnega razre-da povzroča vsa zla človeštvu. Prepričan sem bil, ako bi večina ljudi spoznala vzroke, kateri povzročajo toliko gorja, bi kma-lu preuredili družabni red bolj pravično. Mnogo sem potoval po svetu in leta so mi že poteka-la v zrelo starost. Prišel sem ču-titi potrebo, ustanoviti si svoj lastni kot, ko sem se spoznal z dekletom in mi je dopadla, ker bila je mirna in varčna. Uredila sva si skupen dom, a kmalu sem spoznal, da ni večja gospo-dinja. Volje ji je primanjkovalo za prilagodenje v velikomest-no delavsko družino, presojati ni skušala in dokazovanje ji je bilo zoprno. Dasi sem kmalu iz-požnal njeno odpornost, vendar sem jo vzljubil, ker prilagal mi je miren kotiček. Upal sem, ko sem medsebojno docela spozna-vala lastnosti, nama bo blado po-tekalo življenje. Prihranil bi bil rad kaj in stanovanje mi je bilo preobširno ter oddal sem eno so-bo v najem znanu. Oženil sem se z namenom mirnega družin-skega življenja; priprosto dek-le sem si izbral, da bi si iz nje na-pravil angelja v svojem sveti-šču, ljubezni sem si hotel deliti z njo. Domišljal sem si ženo v malem priprostem stanovanju, katerega okna krase belo opa-rni in zlikani zastori in lični sto-jalci, obloženi z rožami, svetlo-

hrastovo mizo, pregrnjeno s čis-tim prtom, ob nji stoli, mehki naslonjač in ob steni vabljev di-van, tla pokrita s pisano pre-progo, mehko, čisto posteljico, lepo uravnano, da si želiš slad-kega počitka; v kuhinji belo po-riban pod, snažna peč, na čisto pomitih policah, v lepem redu nastavljeni, skledice, krožniki, čaše, vse snažno in v lepem re-du; solnce naj mi obseva pre-prosti dvorček, kjer naj mi kra-ljuje ljubo dekle in me pričaku-je z malo večerjico. Ona, ki naj mi oskrbuje malo gnezdece v vabljevem redu in snagi, me pričakuje, ko se vračam z dela, da si deliva mehko to ljubezni, da se srči pogovarjata in si delita drhtujoče utripe. Nji, ko jo po-peljem na sprehod, v družbo, vsaka nitka obleke složno prile-ga, da mi krasl, kakor duhteči nagelček v gumbici. Ne, moj na-gelček se ne sme odtrgati, da bi ovenel, na steblo naj mi razpro-stira cvet. Ona naj uzgoji ma-lo družinico, da krepi vez med nama."

(Konec prihodnjik.)

ZENITVENA PONUDBA.

Slovenec, star 30 let, se želi seznaniti s Slovenko, dekletom v starosti 22 do 30 let, v svrhu ženitve. Imam vrednosti do 3 tisoč dolarjev. Če katera resno misli, naj priloži svojo sliko in naj mi piše, sliko na zahtevo tu-di vrnem. Tudi vdova z enim otrokom ni izključena. Vsa pi-sma naj se naslove na: Michi-ganski Zenin, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.—(Adv.)

NA PRODAJ JE

po nizki ceni moderno urejeni bungalow hiša, le dva bloka od Chicagške poulične železnice, garaža za dve kari. Oglasite se na: 1403 So. 56th Court, Cice-ro, Ill. (Adv.)

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (May 31-1927) po-meni, da vam je naročnina po-tekla ta dan. Ponovite jo pravočasno, da vam lista ne ustavi. Ako lista ne prejme-te, je mogoče vstavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list pla-čan in ga ne prejmete, je mogo-če vstavljen vlad napakega na-slova, pišite nam dopisnice navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi dr-štveni tajniki in drugi zastopa-ki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je \$5.00 in za pol leta pa \$2.50. Člani S. N. P. J. doplačajo za pol leta \$1.90 in za celo leto \$3.80.

Za mesto Chicago in Cicero za leto \$6.50, pol leta \$3.25, za člane \$5.30.

Za Evropo stane za pol leta \$4.00, za vse leto pa \$8.00.

Tednik stane za Evropo \$1.70. Člani doplačajo samo 50c za poštnino.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNISTVO

"PROSVETA"
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

MARK TWAIN:

MALI KLAJEZ
TOM SAWYER

Poslovenil L. Muleček.

(Dalje.)

XXXXIV. POGLAVJE.

V malo minutah se je raznesla novica in kakih deset čolnov je bilo na potu proti McDougalovi jami; prevozna ladja, dobro polna potnikov, je šla kmalu za njimi. Tom je bil v čolnu, ki je nosil sodnika Thatcherja. Ko so odprli vrata jame, se jim je nudil v temnem mraku žalosten prizor. Indijane Joe je ležal na tleh mrtev z obrazom tik poleg razpoke vrat, kakor bi bile njegove kopneče oči do zadnjega trenutka uprte na svetlobo in veselje svobodnega sveta zunaj. Tom je bil ganjen, saj je vedel iz lastne skušnje, koliko je moral trpeti ta nesrečni lopov. Njegovo srce je bilo ganjeno, a navzlic temu je občutil neko prekipajoče čustvo olajšanja in varnosti, ki mu je razodelo v toliki meri, kakor se poprej ni zavedal, kako ogromna teža groze ga je tlačila od tistega dne, ko je povzdignil svoj glas proti temu krvočelnemu izvržencu.

Nož Indijanca Jova je ležal poleg njega z zlomljenim rezilom. Debelo temeljno bruno vrat je bilo narezljano in presekano po trdopol-nem, seveda brezuspešnem delu, kajti živa ska-la je tvorila zunaj naraven prag in te trde vr-tine se nož ni prijel; edino škodo je utrpel nož. Pa tudi če ne bi bilo kamna, bi bil trud še vedno brezuspešen, kajti če tudi bi bil Indijane Joe docela prerezal bruno, bi vseeno ne mogel stlačiti pod vrati svojega telesa; in on je vedel to. Tako je samo rezal, da bi nekaj delal — da bi mu minil strahni čas — da bi dal dela svo-jim mučnim čutom. Navadno je lahko našel kakega pol tucata svečnih koncev po razpokli-nah tega vhoda človek, ki so jih pustili turisti. Sedaj pa ni bilo nobenega. Vjetnik jih je bil povel in snedel. Posrečilo se mu je tudi, da je vjel nekaj netopirjev; tudi te je pojedel, pu-stivši samo kramplje. Ubogi nesrečnež je u-mrl od gladi. Na bližnjem kraju je že raste-l stoletja kapnik iz tal, ki ga je zgradilo kapa-nje vode z višjega kapnika od zgoraj. Vjetnik je odlomil rastoči kapnik in na odlomljeni kos je položil kamen, v katerega je udobel plitvo jamico, da je vjel vanjo dragocene kapljice, ki so kapale vsako minuto enkrat z dolgočasno rednostjo ure — za majhno žilico enkrat v štirindvajsetih urah. Tista kaplja je padala, ko so bile piramide nove, ko je padla Troja, ko je bil Rim ustanovljen, ko so Kristusa križali, ko je Zmagavec ustanovil angleško državo, ko je Kolumb plul po morju, ko je bilo klanje v Lexingtonu "novo". Pada še sedaj in bo padala, ko se bodo vse te stvari pogrezle v zgodovi-no in v mraku tradicije ter izginile v črni noči pozabiljenja. Ali ima vse svoj namen in svojo nalogo? Ali je padala ta kaplja potrpežljivo ce-lih petdeset let, da je bila pripravljena za po-trebo te minljive človeške žuželke, in ali mora čez desetisoč let izvršiti drugo važno nalogo? Nič zato. Mnogo, mnogo let je tega, odkar je izdolbel nesrečni Indijane Joe kamen, da bi vjel z njim dragocene kapljice; pa še dandanes strmi turist najdalje nad tem svečanim kamnom in tisto počasi kaplajočo vodo, kadar pride ogledovat čudesa McDougalove jame. Kupa Indij-ancina Jova stoji med prvimi v seznamu jam-skih čudežev; celo "Aladinova palača" ne more tekmovali z njo.

Indijanca Jova so pokopali ob vhodu v ja-mo. V vozovih in čolnih je privrelo tja ljudstvo iz mesta in iz vseh farm in selišč sedem milj naokoli; pripeljali so seboj otroke in vsako-vrstne živila in priznali, da so bili s pogrebom pravtako zadovoljni kakor bi bili, če bi ga bili obesili.

Ta pogreb je naredil konec zadevi — proš-nji na guvernerja za pomiloščenje Indijanca Jova. Ta prošnja je imela mnogo podpisov; vr-tilo se je mnogo solzapolnih in zgovornih zbo-rovanj, izvolili so odbor abotnih žensk z nalo-go, da bi šle v polni žalni obleki do guvernerja, javkale okoli njega ter ga mlo prosile, da bi bil usmiljen kot oset in da bi teptal z nogami svojo dolžnost. O Indijancu Jovu je šla govori-ca, da je umoril pet meščanov iz mesta; pa kaj za to? Če bi bil sam satan, se bi našlo polno slabotnežev, ki bi bili pripravljeni, da načeka-jo svoje ime pod prošnjo za usmiljenje in po-točijo solzo iz svojih trajno odprtih in pušča-jočih vodnih ahramb.

Zjutraj po pogrebu je vzel Tom Hucka na samotni kraj, da se pogovori z njim o važni zadevi. Huck je izvedel med tem od Waleščana in Douglassove vdove o Tomovih doživljajih; pa Tom mu je dejal, da meni, da mu neke stvari še vedno niso povedali; in o tej zadevi je hotel z njim govoriti. Huckov obraz se je razžalo-stil. Dejal je:

"Vem, za kaj gre. Ti si prišel na drugo številko dve, pa nisi našel drugega nego whi-sky. Nič mi ni povedal, da si bil ti tisti člo-vek, ali jaz sem vedel, da moraš ti biti, kakor hitro sem alšal o tej stvari glede whiskeyja. Vedel sem tudi, da nisi našel denarja, kajti ti bi se mi bil gotovo približal na en ali na drug način ter mi povedal, celo če bi držal jezik proti vsakemu drugemu človeku. Tom, nek glas mi je pravil, da ne dobiva nikoli tistega plena."

"Ne, Huck, tistega krčmarja nisem jaz naznanil. Saj veš, da je bila njegova krčma v redu tisto soboto, ko smo šli na piknik. Ali se spominjaš, da si moral stati na straži tam ono noč."

"O, da! Veš, pa se mi zdi leto od tega. Bilo je prav v tisti noči, ko sem sledil Indijancu Jo-vu do vdovine hiše."

"Ti si mu sledil?"

"Da, samo jezik za zobmi. Mislim, da je pustil Indijane Joe prijatelje. In jaz ne želim, da bi se razjaril nad menoj in mi kako zagodil. Če ne bi bilo mene, bi bil sedaj dol v Teksasu na varnem."

Nato je popisal Huck Tomu zaupno vse svoj doživljaj, o katerem je Tom vedel samo toliko, kolikor se ga je udeležil Waleščan.

"Veš kaj," je rekel Huck nato, vrnivši se k glavnemu vprašanju, "kdorkoli je odnesel whiskey na drugi številki, je odnesel, menim, tudi denar — na vsak način je izgubljen za na-ju, Tom."

"Huck, tega denarja sploh ni bilo na dru-gi številki!"

"Kaj?" Huck je pozorno motril obraz svo-jega tovariša. "Tom, ali si zopet na sledu te-mu denarju?"

"Huck, v jami se nahaja!"

Huckove oči so začarele.

"Povej še enkrat, Tom!"

"Denar je v jami!"

"Tom — poštena duša — ali je to šala ali resnica?"

"Resnica, Huck — gola resnica, kakor sem živ. Ali hočeš iti z menoj in mi pomagati, da ga dobim?"

"Kakopak da hočem! Hočem, samo da je na kraju, kamor lahko prideva in se ne zgu-biva."

"Huck, to lahko storiva brez najmanjše težkoče na svetu!"

"Velja! Na podlagi česa pa misliš, da je denar —"

(Dalje prihodnjik.)

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

ima v zalogi sledeče knjige:

- AMERIŠKI SLOVENCI—izvrstna krasna knjiga, obsega 682 strani, trdo vezana, vredna svoje cene, stane \$5.00
- Slovenko-Angleška Slovnica—zelo poučna in lahko raz-amljiva knjiga za učenje angleščine, z dodatkom raznih koristnih informacij, stane samo.....\$2.00
- Zakon Biogenesije—tolmači naravne zakone in splošni razvoj, knjiga in katere zamorete črpati mnogo naukov za telesno in duševno dobro.....\$1.50
- Pater Malaventura—V Kabaretu—zanimiva povest iz življenja ameriških francižkanov, in doživljaji rojaka, iz-vrstno spopolnjena s slikami.....\$1.50
- Zajednici—resnična povest in prava ilustracija doslej akri-tega dela življenja slovenskih delavcev v Ameriki.....\$1.75
- Jimmie Higgins—krasna povest, ki jo je spisal sloviti ameriški pisatelj Upton Sinclair, poslovenil pa Ivan Molek.....\$1.00
- Zapisnik 8. redne konvencije S. N. P. J., 252 strani mehko vezana, stane samo.....50c
- "Hrbenica"—drama v treh dejanjih s prologom in epi-logom—mehko vezana, stane samo.....25c
- "Informator"—knjižica z vsemi potrebnimi podatki o S. N. P. J.—zelo priporočljiva za člane—stane samo.....20c

Pišite penje na:

KNJIŽEVNA MATICA S. N. P. J.

2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V
TISKARSKO OBRT
SPADAJOČA DELA

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA
ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE
NAROČA V SVOJI TISKARNI

Cene zmerne, unijsko delo prve vrste. Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne

Pišite po informacije na naslov:

S. N. P. J. PRINTERY

2657-59 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA USTMENA POJASNILA